

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7CoCsp/32/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1218209433
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1218209433.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v spore žalobkyne: S. N.Á., L.. XX.XX.XXXX, P. J. G. XXXX/XX, J., právne zastúpená: Mgr. Stanislava Tichá, advokátka, so sídlom Zakvášov 1519/55, Považská Bystrica, IČO: 46 484 914, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o zaplatenie 1.912,81 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 19.02.2020, č.k. 13Csp/159/2018-114, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.
- II. Žalobkyňa má proti žalovanému n á r o k na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.912,81 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.912,81 eur od 21.02.2019 do zaplatenia, a to všetko v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Zároveň žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 34, § 35 ods. 1 a 2, § 41a ods. 2, § 43a ods. 1, 43c ods. 1, § 46, § 52, § 52a, § 53 ods. 1 až 5, § 100 ods. 1, § 107, § 121 ods. 3, § 451, § 456, § 458 ods. 1, § 489, § 492, § 494, § 516 ods. 1 a 2, § 517 ods. 1 a 2, § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), g), i), § 9 ods. 2 písm. i) a j), § 11 ods. 1 písm. b) a § 19 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a ust. § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a vecne tým, že z predložených listinných dôkazov vyplýva, že medzi stranami sporu došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný v posudzovanej zmluve uviedol nesprávne ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len „RPMN“), a to nižšiu, než aká vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov a poplatkov bola v skutočnosti. Súd prvej inštancie považoval úver podľa ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch za od počiatku bezúročný a bez poplatkov. Prijatím plnenia bez právneho dôvodu došlo zo strany žalovaného k bezdôvodnému obohateniu vo výške 1.912,81 eur. Dohodu strán o poskytovaní služby, na základe ktorej mohla žalobkyňa požiadať žalovaného za poplatok o odklad splatnosti troch splátok úveru, posúdil súd prvej inštancie ako vedľajšie dojednanie k úverovej zmluve formou kumulatívnej novácie a uviedol, že aj pri zmene úverovej zmluvy nebola žalovaná

informovaná podľa ust. § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch o výške RPMN, v prípade, ak dôjde k zmene podmienok úverovej zmluvy. Z toho dôvodu právo žalovaného na poplatok za zmenu úverovej zmluvy nevzniklo a prijatím tohto plnenia došlo k bezdôvodnému obohateniu. O námietke premlčania vznesenej žalovaným rozhodol tak, že konanie žalovaného posúdil ako úmyselné, s odôvodnením, že už v čase uzavretia posudzovanej zmluvy vedel, že v prípade, ak v úverovej zmluve uvedie nesprávnu výšku ročnej percentuálnej miery nákladov, nebude mať právo na zaplatenie dohodnutých úrokov a poplatkov. Desaťročná objektívna premlčacia doba v zmysle ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začala plynúť nie skôr ako v deň uzavretia predmetnej zmluvy, a teda neuplynula ku dňu podania žaloby. Subjektívna premlčacia doba v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka začala plynúť až v deň prvej porady s právnou zástupkyňou žalobkyne t. j. 26.03.2018, preto nemohla uplynúť ku dňu podania žaloby. Súd prvej inštancie vyhodnotil námietku premlčania ako neopodstatnenú, žalovanému trvá povinnosť vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie vo výške 1.912,81 eur, ktorú doposiaľ nesplnil, čím sa dostal do omeškania a súd prvej inštancie mu uložil zaplatiť dlžnú sumu spolu s úrokom z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a plne úspešnej žalobkyňi priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozhodnutiu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. písm. b), d), f) a h) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom o tom, že RPMN je v zmluve o úvere určená nesprávne a jeho závery nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, tiež nesprávne posúdil súd prvej inštancie začiatok a plynutie subjektívnej premlčacej doby a dĺžku objektívnej premlčacej doby. Žalovaný žiadal odvolací súd napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná právo na náhradu 100% trov právneho zastúpenia, zároveň si žalovaný uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný v odvolaní namietal, že to, či hodnota RPMN je alebo nie je správne určená, je možné určiť len na základe výpočtu RPMN spôsobom, ktorý určuje zákon. Žalovaný súdu prvej inštancie predložil okrem iného aj výpočet RPMN pre úver, ktorý bol poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere, tento napriek tomu nebol pri rozhodovaní zohľadnený, hoci ide o dôkaz týkajúci sa takej otázky, od posúdenia ktorej súd odvodzuje svoje rozhodnutie. Z rozsudku nevyplýva ani to, že by súd prvej inštancie mal akýmkoľvek výpočtom preukázané, že hodnota RPMN uvádzaná v zmluve je nesprávna. RPMN sa nemôže určiť v prípade, kedy jediné náklady tvorí úrok, inak ako hodnota zodpovedajúca úrokovej sadzbe. Mechanizmus určovania RPMN a určovania úrokovej sadzby je rozdielny. Nie je preto možné tvrdiť a ani žiadnym zákonným spôsobom dospieť k tomu, či RPMN je alebo nie je správna alebo nesprávna takou úvahou, ktorá je založená na posudzovaní vzťahu RPMN a úrokovej sadzby, lebo takýto postup zákon nepripúšťa. Dohoda o poskytnutí služby je povahou doplnková služba k úveru. Zákonná úprava pri doplnkových službách rozlišuje, či ide o podmienku alebo predpoklad pre poskytnutie úveru alebo nie. Ak doplnková služba je podmienkou získania úveru alebo jeho získania za ponúkaných podmienok, tak sa náklady za službu stávajú súčasťou celkových nákladov spojených s úverom a majú vplyv na výpočet RPMN, v opačnom prípade náklady spojené so službou žiadny vplyv na celkové náklady a RPMN nemajú. Otázka či doplnková služba je akcesorická k úveru, je z pohľadu určovania celkových nákladov spojených s úverom irelevantná, pretože zákon otázku doplnkovej služby rieši len v tom smere, či doplnková služba je alebo nie je podmienkou pre získanie úveru. K posúdeniu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby žalovaný uviedol, že porada žalobkyne s advokátkou nebola preukázaná, poukázal na vzdialenosť bydliska žalobkyne a sídla jej právnej zástupkyne, z toho dôvodu nemôže byť chápaná za začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby. Pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je dôležitá vedomosť o obohatení, nie právna povaha a hodnotenie určitého skutkového stavu. Súd prvej inštancie bez opory vo vykonanom dokazovaní dospel k nesprávnemu záveru o tom, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 26.03.2018. Žalovaný namietal aj závery súdu prvej inštancie o dĺžke objektívnej premlčacej doby, pretože v konaní nebol vykonaný žiadny dôkaz ani nebola preukázaná žiadna skutočnosť z ktorej by vyplýval úmysel žalovaného sa bezdôvodne obohatiť. Podľa súdu prvej inštancie mal byť úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie daný tým, že v zmluve je uvedená nesprávne nižšia hodnota RPMN ako v skutočnosti. V prípade, ak je RPMN uvedená nesprávne v prospech spotrebiteľa, nemá ísť o dôvod na bezúročnosť. Ak teda má úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie vyplývať z toho, že v zmluve je uvedená nesprávne hodnota RPMN vo vyššej hodnote ako v skutočnosti je, potom nejde o dôvod bezúročnosti a nie je možné s touto skutočnosťou ani spájať úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný netvrdil, že RPMN je uvedená nesprávne, len pripustil že nesprávne uviedol hodnotu úrokovej sadzby, avšak v prospech spotrebiteľa, z čoho nemožno usúdiť úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Pre posúdenie „úmyslu“ získať bezdôvodné

obohatenie je podstatný stav v čase vzniku právneho úkonu. Existencia úmyslu získať bezdôvodného obohatenia nie je daná s eventualitou, že by bezdôvodné obohatenie mohlo vzniknúť.

4. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrila v tom zmysle, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za správny a dostatočne zdôvodnený. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia v bode 19 jasne a zrozumiteľne uviedol, z akého dôvodu je hodnota RPMN nesprávna. V zmluve uvedená výška úroku úveru (70,01 %) nemôže byť vyššia ako je výška RPMN (65,38 %). Opätovne poukázala na skutočnosť, že ide o matematicky i logický nezmysel, nakoľko RPMN nemôže byť nikdy nižšia ako je výška úrokovej sadzby. K ostatným dôvodom odvolania žalovaného (posúdenie dohody o poskytnutí služby) ďalej uviedla, že neobsahujú žiadne nové skutkové okolnosti. K posúdeniu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby uviedla, že tvrdenie žalovaného, že nebola preukázaná žiadna porada žalobkyne s právnym zástupcom považuje za účelové a ničím nepodložené. Už samotný fakt, že žalobkyňa platila žalovanému aj nad sumu čerpaných finančných prostriedkov (nad poskytnutú istinu), svedčí o tom, že nemala vedomosť, že tieto žalovanému nepatria, pretože je nelogické, aby by ich inak platila. O bezdôvodnom obohatení žalovaného sa žalobkyňa dozvedela dňa 26.03.2018 v rámci odbornej, právnej porady s právnou zástupkyňou. K námietke ohľadne objektívnej premlčacej doby poukázala na svoje predchádzajúce tvrdenia a zopakovala, že už dňa 30.11.2012, kedy žalovaný podpísal predmetnú formulárovú zmluvu disponoval rozhodnutiami súdov, kde mu boli vytknuté nekalé obchodné praktiky, ako aj dôsledky absencie podstatných náležitostí zmluvy, a teda žalovaný vedel, že ním preložené zmluvy vykazujú nedostatky, pre ktoré ich je treba považovať za bezúročné a bez poplatkov už v čase podpisu konkrétnej formulárovej zmluvy. V zmysle uvedeného navrhla žalobkyňa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania.

5. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je podané dôvodne. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatnenej žaloby na zaplatenie pohľadávky zo zmluvy o revolvingovom úvere, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 CSP).

6. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

7. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vysporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

8. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia sumy 1.912,81 eur s spolu s príslušenstvom titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Dňa 30.11.2012 uzatvorila so žalovaným ako veriteľom zmluvu o revolvingovom úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 1.500 eur, žalobkyňa sa zaviazala ho splatiť v 42 mesačných splátkach vo výške 80,37 eur, celková čiastka, ktorú mala ako dlžník zaplatiť predstavovala sumu 3.375,54 eur, predpokladaná RPMN za úver 70,01 %, ročná úroková sadzba úveru 70,01 %, priemerná RPMN za úver 46,35 %, poskytnutá čiastka revolvingu 790,84 eur. Žalovaný následne schválil žalobkyňi úver s úrokom vo výške 70,01%, RPMN za úver 65,38 %. K žalobe pripojila žalobkyňa zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere, oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere, výpis z účtu, kartu klienta, výpočet RPMN, priemerné úrokové miery z úverov.

9. Podľa ust. § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (účinného ku dňu podpisu zmluvy), poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak
a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,
b) je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

10. Podľa ust. § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

11. Podľa ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

12. Podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

13. Podľa ust. § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

14. Odvolací súd v prejednávanej veci konštatuje, že súd prvej inštancie správne ustálil, že v prípade zmluvy o úvere uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným ide o spotrebiteľský zmluvný vzťah, na posúdenie ktorého je potrebné aplikovať ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Na základe uvedeného potom správne podrobil predloženú zmluvu o úvere súdnemu prieskumu. Rovnako správne postupoval súd prvej inštancie, ak v dôsledku uvedenej RPMN nižšej, než aká vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov a poplatkov bola v skutočnosti, považoval úver od počiatku za bezúročný a bez poplatkov a prijatím plnenia bez právneho dôvodu došlo zo strany žalovaného k bezdôvodnému obohateniu. Zároveň súd prvej inštancie správne vyhodnotil námietku premlčania vznesenú žalovaným ako nedôvodnú.

15. K odvolacej námietke žalovaného, že v konaní nebola preukázaná nesprávnosť výpočtu RPMN v úverovej zmluve odvolací súd uvádza, že v prípade, ak dôjde k spochybneniu správnosti výšky RPMN uvedenej v zmluve, je možné overiť údaj o správnej výške RPMN iba prostredníctvom vzorca uvedeného v zákone o spotrebiteľských úveroch v prílohe 2, kde sa uvádza rovnica (vzorec), podľa ktorého musí byť vypočítaná výška RPMN finančnými inštitúciami. Žiaden iný spôsob výpočtu RPMN zákon neuvádza. Overenie správnosti údajov o výške RPMN uvedenej v zmluve je možné realizovať zo strany súdu len dopytom na Národnú banku Slovenska. Avšak uvedený postup nebol zo strany súdu prvej inštancie potrebný, nakoľko za podmienok, že v zmluve je uvedená úroková sadzba úveru vo výške 70,01 % a RPMN za úver vo výške 65,38 %, nemožno za žiadnych okolností vyvodiť správnosť údajov o RPMN. Pri správnosti oboch údajov by musela byť hodnota RPMN vyššia ako úroková sadzba alebo minimálne rovnaká, iný záver by bol v rozpore s elementárnou logikou. Uvedené správanie spoločností (v tomto prípade nebankových) poskytujúcich úvery, zákonodarca veľmi prísne sankcionuje práve preto, aby nedošlo k významnému úbytku peňažných prostriedkov na strane spotrebiteľa. Právnym následkom je, že poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov.

16. Zároveň odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že argument žalovaného o tom, že posudzovať správnosť RPMN na základe vzťahu s úrokovou sadzbou nie je možné, lebo mechanizmus ich určovania je rozdielny, odvolací súd uvádza, že úroková sadzba je jednou zo vstupných položiek pre výpočet RPMN. Ročnou percentuálnou mierou nákladov sú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom (všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu ...), preto je nemožné aby celkové náklady spotrebiteľa boli nižšie ako úroky z úveru. Z uvádzaných dôvodov právny názor žalovaného vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je zrejmé, že v úverovej zmluve absentuje správne uvedená výška RPMN. Odvolací súd preto konštatuje správnosť argumentácie súdu prvej inštancie vo vzťahu k údajom o RPMN v úverovej zmluve.

17. Zároveň je potrebné uviesť, že aj v prípade správne určeného RPMN bola daná úroková sadzba 70,01 % ročne dostatočným dôvodom pre neplatnosť zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole s prihliadnutím na princíp dobrých mravov v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Doterajšia judikatúra súdov v SR nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti, a ani kontroly

podľa generálnej klauzuly kontroly neprijateľných podmienok (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, ktorá je určená, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaných bankami pri poskytovaní pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, a ktorým subjektom je aj žalovaný, sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 %, je neprijateľná a v rozpore s dobrými mravmi. Vychádzajúc z údajov zverejnených Národnou bankou Slovenska, boli priemerné úrokové sadzby pri nových spotrebiteľských úveroch s dobou splatnosti od 1 do 5 rokov v r. 2012 v sadzbe (priemer) 11,64 %. Úroková sadzba predmetného úveru podľa zmluvy vo výške 70,01 % ročne je teda viac ako 6-násobkom priemernej sadzby úverov poskytovaných v rovnakom období. Odvolací súd v tejto súvislosti (zhodne so žalobkyňou v konaní pred súdom prvej inštancie) poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009 a sp. zn. Cdo 26/2011 zo dňa 26.04.2012. Preto odvolací súd považoval žalovaným určenú ročnú úrokovú sadzbu vo výške 70,01 % za úžernícku, ktorá nemôže požívať súdnu ochranu, a preto je nutné ju vyhodnotiť ako neprijateľnú, ktorá odporuje dobrým mravom. Obdobný právny názor čo sa týka žalovaného ako veriteľa a výšky úrokovej sadzby vyslovil aj Krajský súd Prešov sp. zn. 17Co/296/2015, Krajský súd Prešov sp. zn. 25Co/2/2017, Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 13Co/253/2016.

18. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že Dohoda strán o poskytnutí služby nie je samostatnou zmluvou, ale je súčasťou zmluvy o úvere. Jednostranné vyhlásenie žalovaného na predtlačenom formulári, že táto Dohoda nie je podmienkou uzavretia zmluvy, je obchádzaním zákona žalovaným v snahe dosiahnuť, aby táto odplata, predstavujúca náklad spojený so spotrebiteľským úverom, nebola zahrnutá do celkových nákladov úveru, a nepremietla sa tak do výšky RPMN, ktorá má pre spotrebiteľa význam pri porovnávaní výhodnosti úveru. Žalobkyňa mala byť preto informovaná o tom aká bude výška RPMN v prípade, ak dôjde k odkladu splátok. Ak by do celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom bola zahrnutá aj odplata za poskytnutie predmetnej služby, podstatne by sa zvýšila hodnota RPMN uvedená v samotnej zmluve. Odvolací súd preto dospel k záveru, že pokiaľ do celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom nebola pri výpočte RPMN zahrnutá aj odplata za poskytnuté služby v zmysle Dohody, RPMN 65,38 % v zmluve o spotrebiteľskom úvere je nesprávne uvedená v neprospech spotrebiteľa, nakoľko po zohľadnení týchto nákladov spojených so spotrebiteľským úverom by bola vyššia. V zmysle uvedeného sa nemožno stotožniť s odvolacou námietkou žalovaného, že v úverovej zmluve je uvedená nižšia RPMN ako v skutočnosti a ak RPMN nie je uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa, nejedná sa o dôvod bezúčinnosti. Práve naopak, v zmluve bola uvedená nižšia RPMN ako v skutočnosti a spĺňa znaky jej určenia v neprospech spotrebiteľa. Vo vzťahu k uvedenému poukazuje odvolací súd na rozsudok NS SR z 28.02.2022, sp. zn. 7Cdo 294/2019, podľa ktorého: „Započítanie poplatku za poskytnutie úveru do ročnej percentuálnej miery nákladov je v súlade s § 9 ods. 2 písm. j) v znení účinnom do 31. marca 2015 [písm. k) v znení účinnom od 1. apríla 2015]“ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

19. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje aj na odôvodnenia rozsudkov Krajského súdu Prešov sp. zn. 15Co/70/2015, sp. zn. 11Co/35/2017, sp. zn. 20Co/111/2014, sp. zn. 19Co/74/2017 a mnohé ďalšie. Z ich odôvodnení súd poukazuje na argumentáciu, že žalovaný zmluvou vnútil žalobkyňu aj iný úkon, než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jej záujmu, a to Dohodu o poskytnutí služby uzavretú podľa ust. § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Teda ak chcela žalobkyňa získať úver, čo bolo primárne jej pohnútkou k vstupu do právneho vzťahu so žalovaným, nemala na výber a musela podpísať predloženú predtlač listiny obsahujúcu v sebe tiež náležitosti iného právneho úkonu. V tomto prípade sa tak dá usudzovať o nedostatku vôle konajúcej osoby spotrebiteľa vstúpiť do iného zmluvného vzťahu so žalovaným ako bol primárne vo sfére jeho záujmu. Zmluva vypracovaná žalovaným a predložená žalobkyňu na podpis vzbudzuje zdanie, ako keby jej obsahom bol len jeden právny úkon. Je to evidentné hneď z jej označenia. Až v strede predtlač formulára zmluvy je pod bodom 8 spomenutá ďalšia zmluva, a to „Dohoda o poskytnutí služby“. V prípade dvoch alebo viacerých právnych úkonov obsiahnutých v jednej listine, by preto malo byť bežnou praxou a zvyklosťou bankových alebo nebankových subjektov, túto pluralitu právnych úkonov zvýrazniť. Žalovaný túto pluralitu právnych úkonov nezvýraznil dostatočným spôsobom, naopak vyvolal dojem, ako keby so žalobkyňou uzatvoril len jeden právny úkon. Takéto konanie žalovaného v bežnej praxi a zvyklostiam odporuje, a preto je v rozpore s dobrými mravmi. Ako žalobkyňa tvrdila v priebehu konania a žalovaný toto tvrdenia ani

nepopieral, žalovaný si započítal pri vyplatení sumy úveru (1.500 eur) žalobkyni odplatu vo výške 215,75 eur za službu v zmysle článku 8 ods. 8.1 Dohody o poskytnutí služby a ňou „vnútil“ žalobkyni možnosť požiadať o odklad troch splátok. Žalovaný si odplatu vyúčtoval už v čase uzavretia Zmluvy bez ohľadu na to, či bude mať o takúto „službu“ záujem, alebo nie. Zmluvné dojednanie, ktoré oprávňuje žalovaného na takúto neprimerane vysokú zmluvnú odmenu, resp. odplatu za poskytnutie služby, splatnosť tejto odplaty ihneď po poskytnutí úveru a jednostranné započítanie tejto odplaty s pohľadávkou dlžníka na vyplatenie schváleného úveru, považuje odvolací súd za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatnú i v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, pretože je výrazne v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Zároveň je táto zmluvná odmena neprimerane vysoká, keďže jej suma dosahuje sumu viac ako dva a pol splátky, pričom odložené môžu byť 3 splátky. Žalovaný nemal právo na takúto odplatu a preto aj neoprávnené takúto svoju neexistujúcu pohľadávku započítal na pohľadávku žalobkyne na poskytnutie úveru (viď aj Krajský súd Prešov, sp. zn. 25Co/2/2017).

20. Ďalšou podstatnou otázkou, ktorú bolo potrebné v spore vyriešiť, bola otázka premlčania nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Vychádzajúc z konštantnej judikatúry v otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pri vydaní bezdôvodného obohatenia je potrebné uviesť, že v prípade subjektívnej premlčacej doby je jej začiatok viazaný na skutočnú vedomosť žalobkyne ako oprávnenej o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jej úkor obohatila. Oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa to mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Žalobkyňa výpisom z účtu priloženým k žalobe preukázala, že dňa 30.12.2016 previedla na účet žalovaného sumu 44,66 eur. Z uvedeného je zrejmé, že dňa 30.12.2016 nevedela, že zo strany žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor, v opačnom prípade by žalovanému predmetnú splátku nevyplatila. Žaloba bola podaná na súde dňa 28.12.2018, to znamená, že od poslednej splátky žalobkyne, v čase keď žalobkyňa nemala vedomosť o bezdôvodnom obohatení do podania žaloby na súd prvej inštancie neuplynuli 2 roky, preto z vykonaných dôkazov nebolo preukázané, že by žalobkyni uplynula subjektívna premlčacia doba na podanie žaloby. Tvrdenia žalovaného o neuskutočnení sa porady žalobkyne s jej právnou zástupkyňou považoval odvolací súd za nepreukázané a nedôvodné. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa sa dozvedela o bezdôvodnom obohatení na prvej porade so svojou právnou zástupkyňou dňa 26.03.2018, čo preukázala predložením plnej moci. Subjektívna premlčacia doba tak začala plynúť dňom, keď sa skutočne dozvedela okolnosti, z ktorých možno bezdôvodné obohatenie vyvodiť, t.j. dňa 26.03.2018 a uplynula dňa 26.03.2020.

21. Podľa uznesenia NS SR z 28.09.2021, sp. zn. 5Cdo 29/2021: „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“

22. Súd prvej inštancie však nesprávne posúdil objektívnu premlčaciu dobu, keď dospel k záveru, že zo strany žalovaného došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu. Uvedený záver nekorešponduje so závermi vyplývajúcimi z ustálenej rozhodovacej praxe, v rámci ktorej Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo 238/2017, sp. zn. 7Cdo/227/2019, sp. zn. 4Cdo 219/2019 dospel k záveru, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až

po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna doba. V prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere, má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie (nález Ústavného súdu SR zo dňa 12.05.2020, sp. zn. III. ÚS 43/2020). To v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia. Právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného považoval právne posúdenie objektívnej premlčacej doby súdmi nižších inštancií za nesprávne.

23. Pokiaľ teda súd prvej inštancie vyvodil úmyselné bezdôvodné obohatenie žalovaného z jeho nedobromyseľnosti spočívajúcej v tom, že už v čase uzavretia posudzovanej zmluvy vedel, že v prípade, ak v úverovej zmluve uvedie nesprávnu výšku ročnej percentuálnej miery nákladov, nebude mať právo na zaplatenie dohodnutých úrokov a poplatkov a z absencie zákonom požadovaných náležitostí úverovej zmluvy, vzhľadom na vyššie uvedené závery; je právne posúdenie objektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie nesprávne.

24. Vo vzťahu k plynutiu 3-ročnej objektívnej premlčacej doby je smerodajný aj rozsudok Súdneho dvora z 22.04.2021 vo veci C-485/19, v ktorom vyslovil, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C 42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.

25. Z uvedeného vyplýva, že premlčaciu dobu troch rokov nemožno počítat' od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, keď k nemu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, čo môže spotrebiteľovi nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13/EHS alebo smernica 2008/48. Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že celý nárok sa stal premlčaný, pretože žalobkyňa uhradila poslednú splátku nad rámec istiny poskytnutého úveru dňa 30.12.2016.

26. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne a právne správne potvrdil.

27. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalobkyňa priznal voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa ust. § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).